

Bölüm 12

ATLARDA SICAKLIK ATLARDA SICAKLIK BELİRTİLERİ VE İLK YARDIM UYGULAMALARI

Meryem KARAPINAR¹
Büşra KIRLANGIÇ²

GİRİŞ

Her memeli canlıda olduğu gibi atlarda da vücut iç ve dış dengesini sağlamak amaçlı olarak termoregülasyonu sağlamaya çalışırlar. Bu durumların sağlanamadığı çeşitli durumlarda ise atlarda çeşitli patolojik bozukluklar ortaya çıkmaktadır. Vücut ısısı beyinde hipotalamustan kontrol edilmektedir. Bu merkezden çeşitli salınan hormonlar yardımı ile de kontrol edilmektedir. Atlar yaklaşık 50 derece ile – 15 derece arasında vücut ısılarını koruyabilme yeteneğine sahiptirler. Atların tüm vücutlarını saran ter bezleri sayesinde vücut ısılarını 38 derecede tutarlar. Atlar dünyada birçok olimpik oyunlara, yarışlara katılırlar kimi kısa sürerken bu yarışmaların kimi ise uzun süren dayanıklılık yarışmaları olarak karşımıza çıkarlar. Atlarda genellikle vücut ısını 37,5-38,5 dereceler arasında tutmaya çalışırlar. Bu vücut ısısı çeşitli mevsimlerde değişkenlik göstermektedir. Örneğin kış aylarında sabah saatlerinde atların vücut ısısı çevre ısısı ile doğru orantılı olarak düşmektedir. Yaz aylarında ise çevre ısısı ile dengeli olarak öğleden sonra en yüksek seviyelerde seyretilmektedir. Atlar için ideal çevre şartları 5-25 C°'dir. Atlar ürettiği enerjinin %75-80 ısı enerjisi olarak kaybetmektedirler.

¹ Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, meryemkarapinar@kku.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-5091-8715

² Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, busrakirlangic@kku.edu.tr, ORCID iD: 0009-0000-0823-8468

Koruyucu Uygulamalar

Genel olarak idmanlar kapalı manejlerde yapılmalıdır (Şekil 12.3.).

Atlara sıcak havalarda aşırı miktarda idman yaptırılmamalıdır. Serin havalarda idmanlar yaptırılmalıdır.

Atların idman dönüşü yıkanmalı veya teri alınmalıdır. Ilık su ve elektrolitler verilmelidir.

Şekil 12.3 Kapalı manej

KAYNAKLAR

1. Aynacı, (G. New Visions in Heal Th Sciences.
2. Bhattacharya, D., Misra, K., & Panigrahi, D. K. (2018). Heat Wave & Sun Stroke: Mechanism & Management. *Indian Journal of Natural Sciences*, 8(47), 13621-13634.
3. Demirtaş, B. ATLARDA EGZERSİZDE VÜCUT SICAKLIĞI VE ISI DÜZENLEME MEKANİZMASI.
4. Hodgson, D. R., Davis, R. E., & McConaghy, F. F. (1994). Thermoregulation in the horse in response to exercise. *British Veterinary Journal*, 150(3), 219-235.
5. Johnson, E. B., MacKay, R. J., & Hernandez, J. A. (2010). An epidemiologic study of anhidrosis in horses in Florida. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 236(10), 1091-1097.
6. Kang, H., Zsoldos, R. R., Sole-Guitart, A., Narayan, E., Cawdell-Smith, A. J., & Gaughan, J. B. (2023). Heat stress in horses: a literature review. *International journal of biometeorology*, 67(6), 957-973.
7. Lindinger, M. I., & Marlin, D. J. (1995). Heat stress and acclimation in the performance horse: where we are and where we are going. *Equine Veterinary Education*, 7(5), 256-262.
8. Mejdell, C. M., Bøe, K. E., & Jørgensen, G. H. (2020). Caring for the horse in a cold climate—Reviewing principles for thermoregulation and horse preferences. *Applied animal behaviour science*, 231, 105071.
9. MORGAN, E. K. M. (1995). Climatic energy demand of horses. *Equine Veterinary Journal*, 27(S18), 396-399.
10. Morgan, K. (1998). Thermoneutral zone and critical temperatures of horses. *Journal of Thermal Biology*, 23(1), 59-61.
11. McCutcheon, L. J., & Geor, R. J. (2008). Thermoregulation and exercise-associated heat stress. *Equine Exercise Physiology. Philadelphia: Saunders*, p382-396.
12. Nunn, J. A. (1898). Sunstroke in Animals. *British Medical Journal*, 1(1943), 862.
13. Salvisberg, A. (1913). Observations on the Effect of Sunlight on the Horse and Cow. *The Veterinary Journal* (1900), 69(12), 575-577.
14. Sun, Y., Xu, D. P., Qin, Z., Wang, P. Y., Hu, B. H., Yu, J. G., ... & Liu, X. (2018). Protective cerebrovascular effects of hydroxysafflor yellow A (HSYA) on ischemic stroke. *European Journal of Pharmacology*, 818, 604-609.